

Інноваційний механізм – головний фактор економічного зростання країни

Сучасна господарська система характеризується необхідністю постійного зростання продуктивності в умовах обмеженості ресурсів. Як наслідок, у цій системі постійно здійснюється перебудова її складових і зміна зв'язків між ними з ціллю підвищення ефективності виробництва. Цього можливо досягти лише за рахунок постійного інноваційного розвитку у різноманітних секторах та на різних структурних рівнях економіки країни.

Інновації виступають одним з найважливіших факторів, який визначає перспективи соціального та економічного розвитку країни. Сьогодні конкурентоспроможність на вітчизняному та світовому рівні все більше залежить від тієї продукції, в основі якої міститься знання.

Для інноваційного розвитку держави, тобто розвитку за рахунок впровадження та використання вітчизняних технологій, необхідні щонайменше дві складові: потужні інтелектуальні центри, які будуть продукувати інновації, та ефективний інноваційний механізм, який дозволить суб'єктам економіки їх впроваджувати.

Інноваційний механізм може бути визначений як високо організаційна сукупність бізнес-процесів, яка забезпечує повний інноваційний цикл «дослідництво-розробка-виробництво».

В економічно розвинутих країнах інноваційні механізми «органічно» вбудовані у виробничо-організаційну структуру економіки. Статистика свідчить, що більшість іноземних великих промислових підприємств, чисельність яких перевищує 10 тис. чоловік мають свої власні науково-дослідницькі підрозділи, в той час, як менші за розміром підприємства таких підрозділів не мають. Одночасно частка малих та середніх підприємств у загальному обсязі інновацій складає 30%, що у 10 раз перевищує їх долю у загальному обсязі НДДКР. Така ситуація є досить стійкою вже на протязі довгого часу. Це зумовлене тим, що великі компанії виступають у якості галузевих центрів, а менші за розміром, більш гнучкі компанії займаються впровадженням новітніх розробок у виробничий процес.

Велика корпорація стає ядром комплексу, довкола якого групується велика кількість окремих малих та середніх підприємств, які виконують необхідні науково-технічні і виробничо-збутові роботи у якості науково-виробничої кооперації. Таким чином, великі, середні та малі фірми взаємно доповнюють один одного, що дозволяє оптимізувати увесь цикл «ідея-ринок».

В нашій країні у якості генераторів ідей можуть виступати адаптовані до ринкових відносин науково-дослідні та інженерні організації, які нам залишилися у спадок від радянських галузевих міністерств, які на той час були здатними забезпечити повний інноваційний цикл.

Однак залишається відкритим питання відсутності власного інноваційного механізму. В сучасних умовах для його ефективного впровадження необхідні такі підтримуючі елементи, як інноваційний клімат, інноваційне середовище та інноваційна інфраструктура.

Головним суб'єктом, який забезпечить потік автономних інвестицій, повинна стати держава за рахунок впровадження ефективної інноваційної політики по наступних напрямках:

- підтримка сфери НДДКР як джерела пропозиції науково-технологічних принципів;
- сприяння створенню інноваційних фірм, які будуть використовувати нові розробки в області продуктів та технологій;
- сприяння розповсюдженню нових технологій по всьому економічному просторі;
- створення законодавчої бази, яка стимулюватиме використання інновацій в реальну секторі економіки;

Інноваційне середовище, створене інтегрованими структурами, повинне діяти на поєднанні промисловості, науки та освіти. У якості таких структур у розвинених країнах виступають венчурні фірми, транснаціональні корпорації та університети, які мають тісний зв'язок з промисловістю. Для України формування інтегрованих структур пов'язують з розвитком венчурного бізнесу та створенням інноваційної інфраструктури: наукоградів, технополісів, зон високих технологій, наукових парків, інкубаторів бізнесу. повинна складатися з промислових, наукових та освітніх організацій. Це дозволить новаторським ідеям швидко проходити шлях від наукової лабораторії до тієї стадії, коли їх можливо запровадити на працюючих підприємствах.

Вирішити це завдання можливо лише спільними зусиллями головних учасників інноваційного процесу-держави, бізнесу, науки та освіти. Якщо інноваційний механізм побудувати правильно, то національні компанії матимуть можливість опанувати нові розробки, запровадити їх у масове виробництво та підвищити свою конкурентоспроможність не лише в межах країни, а й на світовому ринку.